

Atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem

Publicēts: 03.11.2020.

Kas uzrauga medijus?

Kultūras ministrijas funkcija ir mediju politikas veidošana kopumā, Kultūras ministrija neuzrauga mediju darbību, tostarp, nevērtē iespējamus pārkāpumus mediju saturā.

Par audiovizuālo (televīzija) un audio (radio) mediju uzraudzību atbild elektronisko plašsaziņas līdzekļu regulators – [Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome](#).

Savukārt pārējo mediju darbības vērtēšana, līdzīgi kā citās demokrātiskās valstīs, ir nozares asociāciju ziņā.

Būtisku pārkāpumu gadījumos (naida runa, bērnu tiesību pārkāpumi u.tml.) kompetence ir tiesībsardzības iestādēm.

Ikvienai personai likumos noteiktajā kārtībā pašai ir tiesības prasīt medijam ziņu atsaukumu vai atvainošanos, un strīdus gadījumā arī vērsties tiesā.

Kāds ir jēdziena „medijs” skaidrojums?

Mediju politikas pamatnostādņēs 2016.-2020.gadam vārda „medijs” definīcijā ir nodalīti vairāki līmeņi – priekšmetiskais, institucionāli organizatoriskais, tehnoloģiskais, satura veidošanas un sociāli politiskais līmenis. Priekšmetiskā izpratnē medijs ir jebkurš līdzeklis, kas tiek izmantots, lai komunicētu vēstījumus, tostarp, bez tehnoloģiju palīdzības. Savukārt tehnoloģiskajā medija izpratnē svarīgs ir tieši tehnoloģiskās multiplicēšanas aspekts, kas norāda uz mediju kā kanālu informācijas nodošanai (potenciāli lielai auditorijai) tekstuālā, audio, vizuālā vai audiovizuālā formātā. Piemēram, avīzes, žurnāli, televīzija, radio, interneta lapas, kā arī interaktīvai sabiedriskai saziņai paredzētas lietojumprogrammas un citas saturiskas liela mēroga interaktīvas platformas.

Institucionāli organizatoriskajā līmenī par mediju uzskatāms darbību un tajās iesaistīto dalībnieku kopums, kas piedalās informācijas vākšanā, apkopošanā, analizē un cita veida apstrādē, izplatīšanā un citos žurnālistikas procesos. Tie ir būtiski ceturtnā medija izpratnes līmeņa – satura veidošanas – elementi. Proti, lai informācijas izplatīšana auditorijai, izmantojot noteiktu tehnoloģisko kanālu, būtu uzskatāma par mediju identificējošu pazīmi, tai jānotiek pastāvīgi un ievērojot žurnālistikas profesionālos standartus un vērtības, kā arī redakcionālās darbības atbildīguma un kvalitātes principus.

Mediji ir ne tikai ekonomisko attiecību, bet arī noteiktas kultūrtelpas dalībnieki. Tie funkcionē kā pastāvošu kulturāla, ekonomiska, politiska un sociāla rakstura problēmu risinātāji, gan kā to identificētāji un ģeneratori.

Tādējādi mediju, kas piedalās masu komunikācijā, raksturo pēdējo četru medija izpratnes līmeņu kopums – informācijas izplatīšana un multiplicēšana ar tehnoloģiju palīdzību, institucionālā piesaiste un satura veidošana pēc žurnālistikas standartiem redakcionālā uzraudzībā, pildot sociāli nozīmīga aktora funkcijas. Mediju raksturojošs elements var būt arī sabiedrības gaidas attiecībā uz tā satura kvalitāti un profesionālās darbības principu ievērošanu. Par šo vairāk informācijas [šeit](#).

Ko nozīmē medijpratība?

Medijpratība ir zināšanu un prasmju kopums, kas nepieciešams darbam ar informācijas avotiem – informācijas atrašanai un analīzei, informācijas sniedzēju funkciju izpratnei, informācijas satura kritiskam izvērtējumam, objektīvas informācijas atšķiršanai

no tendenciozas, dažādos avotos pieejamo ziņu salīdzinājumam, lai veidotu savu pamatotu viedokli. Mediju pratība ietver arī prasmi praktiski lietot medijus.

[Infografika: Kā atpazīt viltus ziņu \(lvportals.lv\)](http://lvportals.lv) informācija)

Vai ir atšķirība starp sociālajiem medijiem un sociālajiem tīkliem?

Sociālie mediji – tiešsaistē balstīti komunikācijas rīki, kas lietotājiem nodrošina iespēju dalīties ar informāciju un savstarpēji mijiedarboties ar viņu pašu radītā satura (tekstu, fotogrāfiju, videomateriālu) starpniecību. Sociālo mediju piemēri ir sociālo tīklu portāli (vietnes), blogi, forumi, kolektīvās satura veidošanas un rediģēšanas vietnes (tai skaitā Vikipēdija).

Sociālie tīkli – sociālo tīklu portālu/vietņu apzīmējums sarunvalodā, taču pats portāls/vietne nav tīkls. Tīkls ir savienojumu struktūra starp dzīvām būtnēm, piemēram, cilvēka draugu, radu, paziņu loks.

Kas ir informatīvā telpa?

Informatīvā telpa ir abstrakta, virtuāla teritorija, kas veidojusies sabiedrības, kultūras un komunikācijas mijiedarbības rezultātā. Tā ne vienmēr sakrīt ar valsts vai reģiona ģeogrāfisko iedalījumu. Informatīvo telpu raksturo informācijas plūsmas, mediji un to saturs, valoda, sabiedrības sociālā atmiņa un citi faktori. Salīdzinājumā ar mediju vidi šis jēdziens ir plašāks, jo aptver arī to informācijas daļu, kas cirkulē sabiedrībā bez plašsaziņas līdzekļu starpniecības, tostarp, visas runātās un rakstītās valodas izpausmes.

<https://www.km.gov.lv/lv/atbildes-uz-biezak-uzdotajiem-jautajumiem>